

Vinnarna
i Haiku-
tävlingen!

20 år med
stärkta
rättigheter!

Röster från
våra faddrar

Fadderresan:
I tyfonens
fotspar

Intervju med
Kate Gilmore,
FN-chef för
mänskliga
rättigheter

LIVET EFTER KATASTROFEN

Två år efter jordbävningen i Nepal

FOTO: SUSANNE KRONHOLM

LYCKAS VI LYFTA FLICKORNA LYFTER HELA SAMHÄLLET!

För en dryg månad sedan kom jag hem från ett besök i de centralamerikanska länderna El Salvador och Guatemala där Plan International arbetat under många år. Mitt besök i Guatemala sammanföll med en fruktansvärd brand på ett barnhem för flickor där 35 unga flickor omkom.

Det är sant att världen i stort på många sätt har utvecklats till det bättre de senaste tjugo åren: medellivslängden ökar, fler barn – inte minst flickor – går i skolan och miljoner människor världen över har fått det ekonomiskt bättre. Men så finns det länder och områden i världen där utvecklingen står stilla, eller till och med går bakåt. Centralamerika är en sådan region – huvudstäderna i El Salvador och Guatemala hör till de farligaste områdena i världen. Våld och gängkrig dominerar hela stadsdelar, många flickor och unga kvinnor lever under ett ständigt hot att bli kidnappade av gängen. Och när någon kidnappas vågar familjen ofta inte anmäla försvinnandet; risken finns att ännu fler av deras barn drabbas.

Centralamerika är också hårt drabbat av naturkatastrofer. Ofta är det så att våld och naturkatastrofer hänger samman; en redan svår situation i ett land försämras ytterligare om en naturkatastrof inträffar. Och omvänt: om ett land fungerar bra, om fattigdomen minskar och fler känner att samhället bryr sig om dem, då klarar man också av att hantera en eventuell katastrof.

Att bryta en utveckling som den i El Salvador är inte enkelt. Det handlar bland annat om att få fram fler arbetstillfällen till världens unga. Särskilt till flickor som i dag är dubbelt diskriminerade, både i samhället och på arbetsmarknaden. Vi vet ju att om fler flickor går i skolan, får arbete och en tryggare framtid, så

gynnas hela samhället och landets BNP ökar. I det här arbetet måste vi få med oss männen – och beslutfattarna. Lyckas vi lyfta flickorna så lyfter vi hela samhället!

Huvudreportaget i detta nummer tar oss med till Nepal som 2015 drabbades av en fruktansvärd jordbävning. Här går återuppbyggnadsarbetet framåt och Plan International spelar en viktig roll tillsammans med andra organisationer.

I takt med klimatförändringarna och de ökade militära konflikterna på många håll i världen kommer vi sannolikt att få se ännu fler hungerkatastrofer, naturkatastrofer och militära konflikter av det slag vi ser nu. Antalet flyktingar i världen är rekordstort och det finns ingen ljusning när det gäller deras långsiktiga situation. Därför talar det mesta för att vårt arbete till stöd för flyktingar och efter katastrofer kommer att vara fortsatt stort. Vi vet också att det är barn och framför allt flickor som drabbas hårdast vid en katastrof.

Samtidigt kan mycket göras för att förbygga konflikter och katastrofer. Det är därför som Plan Internationals lokala arbete är så viktigt – det som utförs av tusentals volontärer, ungdomar, lokala beslutsfattare och många andra världen över.

Slutligen vill jag tacka alla faddrar som varit med oss under de här tjugo åren – och alla nya faddrar som kommer till. Det är tack vare ert stöd som Plans Internationals medarbetare runt om i världen kan fortsätta att bedriva ett så fantastiskt arbete.

Mariann Eriksson

Generalsekreterare, Plan International Sverige

Plan International är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan International är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan International:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention

Plan Internationals arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan International är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 73 länder. Det gör Plan International till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida: www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00
Telefontid mån–tors:
09.00–12.00, 13.00–20.00
fre: 09.00–12.00, 13.00–16.00

Sommartider 19/6–25/8:
mån–fred 9–16 lunchstängt 12–13

Fax: 08-58 77 55 10

Fadderbidrag:

Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014

Övriga bidrag:

Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textilgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm
planinternationalproductions.com
info@plansverige.org

Ansvarig utgivare:

Mariann Eriksson,
mariann.eriksson@plansverige.org

Projektledare: Stina Bergdal

Produktion: Global Reporting

Projektledare: David Isaksson

Redaktör: Agneta Carleson

Layout: Lisa Jansson

Tryck: V-TAB, 2017

OMSLAGSBILDEN:

Nepal

Foto: Lisa Jansson

INNEHÅLL #2

6

13

16

23

4» HÄNT SEN SIST

Jorden runt med Plan International.

6» "JAG ÄR INTE RÄDD LÄNGRE"

Två år efter jordbävningen i Nepal.

12» BARN SPRIDER KUNSKAP

Trygga barn är nyckeln till förändring.

13» HUNGERKATASTROFEN I SUDAN

Svälten hotar en hel generation barn.

14» 20 ÅR MED STÄRKTA RÄTTIGHETER

I år är det 20 år sedan Plan International startade i Sverige.

16» FLICKOR KAN FÖRÄNDRA VÄRLDEN

Intervju med Kate Gilmore, FN:s chef för mänskliga rättigheter.

18» RÖSTER FRÅN FADDRAR

Roligt och meningsfullt att vara fadder i Plan International.

20» I TYFONENS FOTSPÅR

Fadderresan till Filippinerna gav en tankeställare.

22» HAIKU-TÄVLINGEN FORTSÄTTER

Läs de vinnande bidragen i Haiku-tävlingen.

23» UNGDOMSRÅDET

Vi slänger massor med mat – andra barn svälter.

Jorden runt med Plan International

Nyheter om barns rättigheter och utveckling.

FOTO: PLAN INTERNATIONAL

Aminah, Najib och Esther tog över EU-ambassadörens sociala medier.

Ungdomar i Uganda tar över sociala medier i EU

I mars antog EU nya riktlinjer för att främja och skydda barns rättigheter i hela världen.

De nya riktlinjerna ska stärka möjligheten för alla barn, speciellt de mest marginaliserade, att nås av EU:s policyer och handlingar runt om i världen. En av huvudpunkterna är att alla barn måste få möjlighet att uttrycka sina värderingar fritt under alla omständigheter.

Som en del av arbetet tog EU delegationen i Uganda, tillsammans med Plan International ett initiativ där tre lokala ungdomar fick ta över delegationens sociala medier under en dag. Under dagen kunde de dela sina tankar, upplevelser och utmaningar som ungdomar i Uganda står inför.

Utbytet var ett steg i att uppmuntra unga människor att sprida kunskap om mänskliga rättigheter och på så sätt också lära sig mer om sina egna rättigheter.

FOTO: PLAN INTERNATIONAL

Självförsvarsutbildningen får flickor i New Delhi att känna sig säkrare och starkare.

Självförsvar på schemat

400 flickor och kvinnor i New Delhi mellan 13 och 25 år har fått träning i självförsvar av den lokala polisen. Initiativet är ett samarbete mellan polisen och Plan International för att få flickor att känna sig säkrare.

I New Delhi bor över sju miljoner flickor och kvinnor och enligt en undersökning känner sig 90 procent av de tillfrågade osäkra i huvudstaden.

– Genom de här kurserna förbättras situationen gradvis. De hjälper dem också att våga rapportera händelser som handlar om deras säkerhet, säger Raj Bala som är huvudkonstapel på den lokala polisen.

Självförsvarslektionerna är en del av programmet Safer cities for girls som är ett samarbete mellan Plan International, FN:s boende- och bosättningsorgan UN Habitat och Women In Cities International som finns i sex storstäder: New Delhi, Kairo, Hanoi, Kampala, Nairobi och Lima. Genom att involvera lokalsamhällen, kvinnogrupper och aktivister som kämpar för barn och ungas rättigheter vill vi öka säkerheten och motverka sexuella trakasserier och våld på offentliga platser.

” FÖR VARJE EXTRA ÅR EN FLICKA STANNAR I SKOLAN KAN HENNES INKOMST ÖKA MED

10–20%

EN FLICKA MED 7 ÅRS UTBILDNING GIFTER SIG 4 ÅR SENARE

OCH FÅR FÄRRE OCH FRISKARE BARN

Detta skriver Caroline Riseboro, chef för Plan International Canada och Tessie San Martin, chef för Plan International USA, i en artikel om flickors utbildning i Huffington Post.

FOTO: PLAN INTERNATIONAL

Det osynliga våldet mot flickor måste synas i statistiken för att inte lämna någon utanför.

Alla flickor måste räknas

Det saknas statistik över hur unga kvinnor runt om i världen lever, det visar en ny rapport från Plan International. Fysiskt, psykiskt, sexuellt våld och trakasserier är händelser som ofta stannar i hemmet och varken blir rapporterade eller räknade. Många av flickorna som blivit intervjuade i rapporten säger att de döljer våldet för att de inte vill skämma ut sin familj eller behöva utstå mer våld, och att de tycker att det är deras eget ansvar att undvika våldet.

Rapporten avslöjar en stor barriär för många unga kvinnor och har tagits fram för att driva på arbetet med mer genus-medveten statistik. Utan ändrad insamling av data kommer alla försök att förbättra livet för unga kvinnor att vara omöjliga att mäta och hållbarhetsmålet att inte lämna någon utanför går då inte att uppfylla.

Datorspelet Minecraft låter flickor utveckla sitt eget samhälle till det bättre.

Digitala möjligheter för flickor skapar tryggare samhällen

Datorspel har hjälp till att göra lokalsamhällen i Hanoi, Vietnam tryggare. Flickor mellan 13–15 år fick genom att spela Minecraft i en miljö uppbyggd som deras lokala samhällen själva bygga förbättringar de tycker behövs för att göra platsen säkrare.

Tack vare spelet kunde de tydligt visualisera vad det är som saknas och tillsammans i grupper utveckla deras eget lokalsamhälle direkt i datorn. Programmet är ett samarbete mellan Plan Internationals projekt för säkrare städer för flickor och projektet Block-by-Block som initierats av FN:s boende- och bosättningsorgan UN-Habitat och spelföretaget Majong.

– Jag har fått vara med och bygga ett samhälle som är vackert, säkert och trevligare för mig själv och andra tjejer. Vi kan använda modellen i spelet för att uppfylla våra drömmar, säger Anh 15 år som deltagit i projektet.

Flickornas kreativa idéer innehöll en del enkla men avgörande synpunkter för att göra omgivningen säkrare, som att till exempel skaffa fler gatulyckor, vägskyltar och soptunnor. Men även större förändringar nämndes som gratis nödtelefoner, caféer för kvinnor och flickor, banker, idrottsfält och trähus för att göra områdena trevliga för alla besökare.

– Att delta i det här projektet har varit både intressant och viktigt. Genom processen har vi fått möjligheten att både höja våra röster och bli lyssnade på, säger Thao 16 år som också deltagit i projektet.

Deltagarna presenterade sedan sina Minecraft-designer för inflytelserika personer i lokalsamhället som efteråt officiellt engagerat sig i att genomföra vissa av förslagen. Bland annat ska det tillkomma fler gatulyckor och ett staket ska byggas runt den djupa kanalen.

UN-habitat har tidigare använt sig av Block-by-Block-metoden i mer än 25 olika länder. Plan International kommer att fortsätta med samarbetet i Vietnam för att förverkliga fler av flickornas idéer i Hanoi. På global nivå tittar även Plan International på hur metoden ska kunna skalas upp och användas på fler av programområdena runt om i världen.

EFTER KATASTROFEN

Sajita (längst fram) går nu i den tillfälliga skolan och snart ska de få flytta till en permanent byggnad. Hon och klasskamraterna har fått lära sig vad de ska göra om det skulle bli en ny jordbävning i framtiden.

”JAG ÄR INTE RÄDD LÄNGRE”

Jordbävningen i Nepal för två år sedan drabbade miljontals människor och orsakade en enorm förödelse. I en del områden har vardagen återvänt, i andra är livet för alltid förändrat. Återuppbyggnadsarbetet pågår för fullt, med stöd av bland andra Plan International. Viktiga insatser är byggandet av jordbävningssäkra hus och skolor, utbildning i katastrofhantering och skydd mot övergrepp mot barn.

TEXT OCH FOTO: LISA JANSSON/GLOBAL REPORTING

Området söder om Nepals huvudstad Kathmandu är bergigt och vi tar oss fram på krokiga, guppiga vägar. Här lever människor under enkla omständigheter; de odlar grönsaker, har getter och kor. Spåren efter jordbävningen är fortfarande synliga. De gamla raserade husen står kvar bredvid de nya tillfälliga och används ofta som förvaringsutrymme.

– Jag är inte rädd längre, vi har fått lära oss vad vi ska göra om det blir jordbävning igen. Jag kommer inte att springa ut ur huset, utan stanna inne och sätta mig under ett bord, säger Sajita, 15 år.

Vi sitter i det brunbrända gräset vid skolan, bland barn som leker och skrattar. Vardagen är tillbaka och människorna försöker att glömma den hemska tiden efter jordbävningen.

Alla elever och bybor har fått träna på hur de ska agera om det skulle bli jordbävning igen. De har lärt sig att det ofta är farligast utomhus där det kan falla ner elledningar eller tunga föremål. De övar i skolan på att sätta sig under skrivbordet för att skydda huvudet och kroppen.

I Sajitas by rasade den äldsta delen av skolan och lerväggarna förvandlades till smulor. Många andra hus i byn förstördes också. Ingen i byn dog, men många blev skadade. Skolan är nu inrymd i en tillfällig

byggnad i väntan på beslut om att bygga en ny, permanent lokal.

– Först två månader efter jordbävningen kunde vi få undervisning igen. Den fungerar ganska bra trots att utrymmet är litet, men det har varit jobbigt för oss flickor att dela toaletter med pojkarna och trängas i klassrummet, berättar Sajita.

Återuppbyggnaden går långsamt eftersom det är många otillgängliga byar som drabbats och regeringens plan för insatserna är försenad. Nepals politiska system är instabilt och det tar lång tid att få de tillstånd som krävs för att återuppbyggnadsprocessen ska fungera. Organisationer som Plan International har en viktig roll i återuppbyggnaden och i att säkerställa att processen inte avstannar.

– Vi har också haft förseningar i arbetet på grund av en blockad hösten 2015, då gränsen mellan Indien och Nepal var stängd i sex månader och bensinen tog slut. Då var det svårt att möta lokalbefolkningens behov och förväntningar, berättar Sven Coppens, Plan Internationals landchef i Nepal.

Direkt efter jordbävningen 2015 byggde Plan International snabbt upp tillfälliga hus och skolor av trä, bambu och plåt i de byar där byggnaderna var förstörda eller skadade.

EFTER KATASTROFEN

Plan International arbetade också med akuta insatser som distribution av presenningar, mat och vatten, upprättandet av barnvänliga platser för psykosocialt stöd och hjälp med tillfällig försörjning. Nu pågår den andra fasen där permanenta jordbävningssäkra hus ska byggas. Plan International distribuerar järnbalkar och plåttak och utbildar lokalbefolkningen i hur man bygger de jordbävningssäkra husen.

Sajita och flera av klasskamraterna är med och dokumenterar hur familjerna i byn har det, i vilket skick de gamla husen är, om familjerna har försörjning och om barnen går till skolan. Sedan rapporterar de till de lokala myndigheterna vad det finns för behov i byn. Både regeringen och Plan International tar hänsyn till ungdomarnas rapporter när de planerar arbetet med återuppbyggnaden och stödet till familjerna.

Alla hus i byn har rinnande vatten och egen toalett, men kvaliteten på vattnet har blivit sämre efter jordbävningen.

– Förut var vattnet kristallklart! Nu är det grumligt av jord och sand, säger Sajita.

Det är också många som tvingats hitta nya sätt att försörja sig.

– Min pappa var djurbonde, men vi var tvungna att bygga vårt tillfälliga hus på den plats där vi hade våra getter, kor och höns, så vi har inte plats för djuren längre, berättar Sajita.

Flickorna hade det svårast tiden efter jordbävningen. I den akuta fasen, när familjerna bodde under presenningar, fanns det

inga toaletter och ingen plats för flickor att byta om. Fortfarande har flickorna svårt att få tid för skolan.

– Vi flickor är mest engagerade i skolan, men vi måste också hjälpa till hemma. Så det är svårt att hinna med läxorna. Vårt nya tillfälliga hus är också mindre än det gamla, så det finns ingen plats där man kan sitta i fred och plugga, berättar Sajita.

– Lärarna pratar om jämställdhet i skolan, men föräldrarna följer gamla traditioner och pojkarna slipper hjälpa till hemma, lägger hon till.

Många av barnen i byn vill flytta till Kathmandu och få en bra utbildning och fina jobb istället för att följa i föräldrarnas fotspår och bli jordbrukare. Men Sushant, 12 år, vill stanna.

– Jag är fortfarande rädd för jordbävningar men jag tänker bo kvar här och bli bonde som min pappa. Om alla flyttar så finns ju inget jordbruk kvar. Jag ska odla blomkål, säger han.

– När jordbävningen hände var jag i skogen uppe i bergen. Det lät jättemycket och jag trodde det var vinden som blåste hårt i träden, berättar Sushant.

Skolans rektor Badri Prasad Sanjel är frustrerad över att återuppbyggnaden går så sakta.

– Vi har inga egna resurser och vågar inte tjata på myndigheterna, men det går alldeles för långsamt, säger han.

Skolan jobbar aktivt med utbildning i katastrofhantering för att klara följderna av en eventuell kommande jordbävning bättre.

– Vi har bra kunskaper om hur man ska agera om en

Skolorna i Nepal är fortfarande under uppbyggnad efter jordbävningen för två år sedan. Plan International distribuerar järnbalkar och plåttak, och utbildar lokalbefolkningen i hur man bygger de nya jordbävningssäkra husen.

Samjhana och två av hennes tonårsdöttrar utanför det tillfälliga huset. Till höger syns järnstommen till det nya jordbävningssäkra huset som snart ska bli klart. Det gamla, där en vägg rasade helt under jordbävningen, står också kvar på tomten och används som förråd.

jordbävning inträffar, och vi lär ut det till elever och skolpersonal. Vår skola har 13 lärare som alla är engagerade och kunniga, berättar Badri.

Plan International jobbar sedan tidigare med förebyggande katastrofövningar i skolorna i regionen. Fokus har varit på översvämningar och jordskred, men nu är det jordbävningens risk som lyfts fram.

Vi lämnar byn och ger oss av högre upp i bergen. Luften är klar och sval och vi passerar en stor blank sjö som slutar vid en damm. Här får vi byta färdmedel från bil till motorcykel eftersom bron över dammen har en stor spricka efter jordbävningen och inte längre klarar biltrafik.

Sista biten får vi klättra innan vi kommer fram till fyrabarnsmamman Samjhana. Utsikten över bergen är bedövande vacker, det är stilla och tyst förutom fåglarna och rösterna från barnen som leker längs slutningarna. Här lever familjerna mer isolerat och är också mer sårbara i händelse av en katastrof.

Samjhana har tagit hand om sina barn själv efter att hennes man dog i en njursjukdom för åtta år sedan. Här uppe i bergen är det svårt att få tillgång till vård. Det är långt till närmaste sjukhus och det är inte säkert att det går att få tag på en läkare. Det var ett hårt slag för hennes familj när jordbävningen raserade deras hus. I 15 dagar bodde de under en presenning

”Jag är fortfarande rädd för att det ska hända igen. Det var så hemskt. Vi kunde inte vara i huset för det var inte säkert.”

och Samjhana kan aldrig glömma hur rädd hon var varje gång det kom ett efterskalv.

– Jag är fortfarande rädd för att det ska hända igen. Det var så hemskt. Vi kunde inte vara i huset för det var inte säkert. Vi fick 25 kilo ris, vatten, filter och solpaneler av Plan International och jag har fortfarande presenningen kvar, berättar Samjhana.

Hon får daglön för att jobba på fälten och så odlar hon rättika och spenat på sin mark. Familjen har också getter och kor. Det står tre hus på tomten nu, det gamla som rasat in, ett nytt tillfälligt hus och järnstommen på det nya jordbävningssäkra huset som ska bli klart om en månad. Barnen går i skolan 15 minuters gångväg bort och de hjälper till hemma också. Skolan klarade sig från skador vid jordbävningen.

Kaili är den enda kvinnliga byggaren i byn. Hon har fått utbildning i byggteknik av Plan International och hennes kunskaper är eftertraktade.

– Jag vill att mina barn ska studera så att de kan ta hand om sig själva och om mig, säger Samjhana.

Hon har numera en mobil som laddas med hjälp av solpanelerna så att hon kan ringa släktingar eller läkare om någon skulle bli sjuk, och hon känner sig tryggare med det nya husets säkra konstruktion. Samjhana är trots allt stark och har hopp om framtiden för sina barn.

På vägen ner från berget går vi förbi en ny vattenbrunn med två blänkande kranar. En ung kille tvättar sina jeans i vattenstrålen. Här hämtar familjerna rent dricksvatten.

I en grannby pågår byggandet av de nya jordbävningssäkra husen för fullt. En av byggarna är Kaili, ensamstående mamma till fyra barn och den enda kvinnliga byggaren i byn. Kaili har fått

”Ett byggdiplom ger stora chanser till jobb. Andra organisationer anlitar byggföretag men vi tycker att det är ett mycket bättre sätt att jobba direkt med lokalbefolkningen.”

Reshma är medlem i en av Plan Internationals ungdomsklubbar. Hon vill bli socialarbetare och jobba i sin by.

utbildning i byggteknik av Plan International och hennes kunskaper är eftertraktade. Tidigare försörjde hon sig på att bära sand och blanda cement, men nu har hon till och med egna manliga lärlingar. Hon får stor uppskattning och männen behandlar henne som en jämlike. Nu har hon bättre betalt och mycket jobb med återuppbyggnaden. Alla de lokala byggföretagen får utbildning genom Plan International och har goda framtidsutsikter i byggbranschen.

– Ett byggdiplom ger stora chanser och många möjligheter till jobb. Andra organisationer anlitar byggföretag men vi tycker att det är ett mycket bättre sätt att jobba direkt med lokalbefolkningen, säger Sven Coppens.

På vägen tillbaka till Kathmandu träffar vi några medlemmar i en av Plan Internationals ungdomsklubbar i området. Ungdomsklubbarna har en viktig roll i arbetet efter jordbävningen. De informerar om katastrofförebyggande åtgärder och lär ut vikten av god hygien och sanitet.

– Vi har jobbat hårt för att förändra situationen i våra byar. Efter jordbävningen har vi lärt oss mycket om säkerhet som vi inte hade en aning om förut. Nu blir folk inte sjuka lika ofta och fler barn går till skolan. Papporna dricker inte lika mycket och spelar mindre kort, berättar Reshma, som är 16 år och redan har ett starkt engagemang i sin by.

I Reshmas by finns en socialarbetare som de kan gå till om de har problem. Det finns också en kvinnogrupp.

– Jag vill studera till socialarbetare och sen jobba i mitt distrikt

Helena Bergström: – En fin länk till världen

med frågor som våld mot kvinnor, säger Reshma bestämt.

En allvarlig konsekvens av jordbävningen är den ökade förekomsten av trafficking och sexuella övergrepp på barn. Både flickor och pojkar riskerar att tvingas till prostitution och barnarbete. Därför arbetar Plan International tillsammans med andra organisationer för att förhindra människohandel.

– Vi har satt upp kontroller och informationsbås vid alla vägar där det finns risker för människohandel. På så sätt kan vi försöka förhindra att barn som reser med vuxna råkar illa ut, säger Sven Coppens.

– Sexuella övergrepp drabbar många flickor i Nepal men rapporteras sällan.

Vad händer då om en ny stor jordbävning skulle drabba Nepal? Vad har man lärt sig av katastrofen 2015?

– Vi har många utbildade på plats som kan agera snabbt. Vi har stora förråd av mat och förnödenheter och har byggt upp bra relationer med givare som kan rycka in och finansiera arbetet. Våra samarbeten med partners är bättre så vi är väl förberedda om något skulle hända igen, säger Sven Coppens.

FAKTA OM JORDBÄVNINGEN

Jordbävningen i Nepal den 25 april 2015, som uppmättes till 7,8 på Richterskalan, drabbade åtta miljoner människor varav 3,9 miljoner var barn. Jordbävningen utlöste i sin tur stora laviner och jordskred, samt starka efterskalv som tillsammans tog över 9 000 liv och skadade 20 000 personer. 39 av Nepals 75 distrikt drabbades mycket hårt – 600 000 hus raserades och ytterligare 280 000 hus fick omfattande skador. Sjukhus, vårdcentraler, vägar och broar förstördes. 5 000 skolor kollapsade och lämnade en miljon barn utan möjlighet till vidare skolgång.

PLAN INTERNATIONALS ARBETE I SIFFROR

- 21 000 barn studerar i 310 tillfälliga skolor
- 45 000 barn har fått socialt stöd
- 53 000 familjer fick nödmaterial direkt efter jordbävningen
- 10 000 familjer har fått tillfälliga hus med plåttak
- 26 000 familjer har fått varma vinterkläder
- 480 män och kvinnor har fått utbildning och diplom i jordbävningssäker byggnadsteknik
- 13 000 mammor och barn har fått hälsovård
- 230 skolor har utrustats med vatten och toaletter
- 71 000 kvinnor och flickor har fått mensskydd-paket
- 10 000 familjer har fått tillfälliga arbeten
- 7 000 familjer har fått säd och verktyg för odling

FOTO: KNUUT KOIVISTO/PRESSBILD

Hur kom det sig att du blev fadder i Plan International?

– Jag blev tillfrågad om jag ville vara med i styrelsen i samband med att Plan International Sverige grundades 1997. Då skaffade jag ett fadderbarn och genom det har jag blivit väldigt engagerad. Jag har läst breven för mina barn sen de var små och tyckt att det har varit en fin länk till världen för oss som familj.

Varför tycker du att det är viktigt att vi i Sverige engagerar oss genom att exempelvis vara fadder?

– Som världen ser ut nu är det väldigt viktigt att visa empati. Med den oro som finns och det hårdare klimatet så behöver man odla det här att dela med sig. Vi behöver mer av den varan i Sverige. Kan man göra något litet för någon annan så mår man så mycket bättre.

Vad är det bästa med att vara fadder?

– Det har varit att kunna visa hur världen ser ut för mina barn genom kontakten med fadderbarnet. Jag känner en väldig trygghet i Plan International och att ni gör ett bra jobb.

Är det något särskilt som har berört dig under de här 20 åren?

– För mig betydde det mycket att ni ändrade så att man inte bara stödjer ett enskilt barn direkt utan ett helt samhälle. Det kändes mycket bättre att få vara med och hjälpa fler barn i området.

Är det något särskilt du tänker på som mamma och förebild för dina barn i deras utveckling och uppväxt?

– För mig är det så viktigt att förmedla en empatisk ådra till dem. Det är genom empatin vi kan skapa en bättre värld och empatin är det första vi stänger av när vi blir rädda. Så det viktigaste är att ge dem en känsla för världen och att dela med sig.

Och nu kan man säga att cirkeln är sluten genom att din dotter, Molly Nutley, har engagerat sig i Plan International – hur känns det?

– Det är helt fantastiskt. Genom hennes resa med Musikhjälpen och er till Tanzania så förstod jag på riktigt vilken skillnad ni gör på plats. Jag är så glad att Molly fått den här chansen för jag märker hur mycket hon har lärt sig och vad det betyder för henne.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD

TRYGGA BARN SPRIDER KUNSKAP

Vad händer efter katastrofen, när media och de första räddningsteamerna åkt hem? Man måste fokusera på barnen, säger Agnes Björn, humanitär chef på Plan International i Sverige. Barn behöver trygghet – men de är också viktiga nyckelpersoner för förändring.

TEXT: DAVID ISAKSSON OCH AGNETA CARLESON/GLOBAL REPORTING FOTO: PLAN INTERNATIONAL

En del naturkatastrofer väcker ett stort engagemang – Tsunamin 2004, jordbävningarna under senare år i Haiti 2010, tyfonen Haiyan i Filippinerna 2013 och jordbävningen i Nepal 2015, till exempel. Men världens samlade katastrofer är många, många fler, och når ofta inte mediernas rampljus.

Förra året bistod Plan International i sammanlagt 47 humanitära katastrofer – och det lär inte bli färre i år.

Antalet naturkatastrofer har nämligen ökat stadigt de senaste 20 åren. Ett viktigt skäl är de extrema väderfenomen som följer i spåren av de globala klimatförändringarna. Andra katastrofer orsakas av konflikter inom och mellan länder, när människor tvingas att fly från sina hem och inte har någon försörjning.

Hur agerar Plan International efter en jordbävning, tyfon eller annan naturkatastrof när det akuta skeendet är över?

– Väldigt viktigt är att återuppbyggnadsarbetet kommer igång snabbt och att man bygger säkrare och bättre än innan, säger Agnes Björn.

En översvämning eller jordbävning innebär inte alltid en katastrof för det drabbade landet, understryker hon. Kalifornien och Japan till exempel, drabbas återkommande av väderfenomen och jordbävningar, men där bygger man normalt jordbävningssäkra hus och det finns en krishanteringsorganisation i samhället vilket gör att man klarar av även svåra situationer.

– Utmärkande för en katastrof är att det drabbade landets regering och myndigheter inte kan hantera situationen. Därför blir följderna för befolkningen så stora, konstaterar Agnes Björn.

– Vi försöker stödja en återuppbyggnad som innebär att samhället blir bättre – att husen blir säkrare, infrastrukturen mer tålig, barn och deras familjer bättre rustade och att samarbetet mellan olika myndigheter blir effektivare. Då klarar man också långsiktigt bättre av en naturkatastrof.

Minst lika viktigt är att fokusera på barnens behov och kapaciteter, understryker hon. Barn och särskilt flickor är väldigt sårbara efter en katastrof. När barn befinner sig på flykt eller i flyktingläger ökar risken för att de ska utsättas för sexuella övergrepp och annat våld. Pojkar kan bli värvade till olika miliser och unga flickor kan tvingas byta sexuella tjänster mot mat, bli bortgifta och utsättas för övergrepp.

– Barnen ska tillbaka till skolan så fort som möjligt, så att de kommer in i vanliga rutiner. De ska få hjälp att hitta sina anhöriga eller, om föräldrarna har omkommit, hjälp att få en bra fosterfamilj. Och det ska inrättas barnsäkra platser, där barnen kan leka och få det stöd de behöver.

Efter tsunamin som drabbade Indonesien 2004, deltog Plan International i återuppbyggandet av skolor och arbetade med stöd till utbildning i Aceh.

Det är också väldigt viktigt att skolan lär barnen hur de ska skydda sig vid en katastrof, fortsätter Agnes Björn. Inte bara för barnens egen skull. Ofta berättar barnen för sina föräldrar och syskon om de här skyddsåtgärderna, och de tar också till sig den kunskapen. Barnen fungerar alltså som nyckelpersoner för förändring och bidrar till att öka kunskapen om katastrofförebyggande insatser i hela samhället.

– Vi har också sett att barn och unga som har de här kunskaperna agerar mycket effektivt när en katastrof faktiskt inträffar.

FYRA VIKTIGA INSATSER EFTER EN KATASTROF:

1. Ordna skolgång för barn och unga, så att de får komma in i vanliga rutiner och träffa lärare och skolkamrater.
2. Håll utbildning i katastrofberedskap för eleverna. De får ofta kunskaperna vidare till föräldrar och syskon.
3. Inkludera utbildning om klimat och klimatpåverkan i läroplanen, så att de unga lär sig hur de ska hantera klimatförändringar.
4. Inrätta barnsäkra platser där barnen kan träffa trygga vuxna, leka och få den hjälp och det stöd de behöver.

Hungerkatastrofen hotar en hel generation barn

Världen står inför den största hungerkatastrofen på över 70 år. Runt 20 miljoner barn och vuxna i Sydsudan, Somalia, Etiopien, Kenya och Nigeria saknar mat för dagen. Nu behövs både livräddande insatser och långsiktiga strategier för att inte miljontals barn ska få sina framtidsutsikter förstörda.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD FOTO: PLAN INTERNATIONAL

4,9 miljoner människor är i akut behov av mat i Sydsudan och siffran riskerar att stiga till 5,5 miljoner när det är som torrast i juli om inget görs. Efter flera år av konflikt och våldsamheter har många människor tvingats fly från sina hem och sina försörjningsmöjligheter. Familjer har inte kunnat odla sin egen mat och matproduktionen har blivit lidande.

Barn påverkas svårt av hunger

Plan International är på plats i Sydsudan, Etiopien, Kenya och Nigeria för att dela ut mat, stödja kliniker för undernärda barn och kvinnor och erbjuda mat i skolor och på barnsäkra platser.

– Små barn är särskilt känsliga för undernäring eftersom de befinner sig i en period av snabb tillväxt och därför har ett extra stort behov av kalorier och proteiner. Många barn kommer att dö om de inte får snabb hjälp, säger Agnes Björn, humanitär chef på Plan International Sverige.

När familjer måste prioritera är det ofta döttrarna som drabbas. Många flickor tvingas in i barnäktenskap, eftersom döttrar byts mot boskap när familjer är i akut behov av mat.

– Familjen får en mun mindre att mätta men tror också att flickan får en säkrare situation som gift. Vi använder bland annat kontantstöd till utsatta familjer så att de har råd att både köpa mat och låta sina barn gå kvar i skolan, säger Agnes Björn.

FN har utropat den pågående hungerkatastrofen som den värsta på 70 år – samtidigt som man bara har fått in mindre än en tredjedel av pengarna som behövs för att rädda barns liv. Plan International samarbetar med och är en del av FN:s appell och vi delar frustrationen:

– Vi ser att det är otroligt svårt att samla in de medel som behövs. Världens länder kan inte säga att de inte har resurser, det är en prioriteringsfråga, säger Agnes Björn.

– Det viktigaste nu är livräddande insatser för att minska hunger, att på fredliga sätt lösa de konflikter som river sönder samhällen samt att stävja klimatförändringarna och anpassa oss till dess konsekvenser.

Ater är två år gammal och illa däran när han kommer till Plan Internationals program för undernärda barn och kvinnor i ett av de hungerdrabbade områdena i Sydsudan. Hans små kinder är uppsvällda, ögonen insjunkna och huden är alldeles matt. Aters mamma, Aman, är ensamstående med sex barn och tvingades ta det svåra beslutet att skicka de tre äldsta syskonen till släktingar för att rädda deras liv. – Vi tvingades fly från vårt hem och vårt jordbruk och har inte haft något att leva på de senaste månaderna. I en vecka har vi inte ätit något annat än löv från träden, säger Aman.

HUNGERKATASTROFEN I AFRIKA

En orsak till hungerkrisen är utdragna konflikter som leder till att människor behöver fly och inte kan bruka sin jord samt tvingas använda upp alla sina besparingar. En annan är klimatförändringar som gör att människor inte kan bruka jorden som man gjort tidigare. De flesta familjer driver småskaligt jordbruk för privat bruk och har svårt att ställa om teknik och grödor efter det förändrade klimatet.

**Vill du stödja den pågående insatsen för att motverka hungern i Afrika:
SWISHA valfritt belopp till 900 73 11.**

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

20 ÅR MED STÄRKTA RÄTTIGHETER

I år är det 20 år sedan Plan International startade verksamhet i Sverige och hela 80 år sedan organisationen bildades. Vi uppmärksammar dubbel-jubileet med en tillbakablick på vad som hänt med barns och särskilt flickors rättigheter de senaste decennierna. Även om världen just nu kan verka dyster har mycket förändrats till det bättre!

TEXT: DAVID ISAKSSON ILLUSTRATION: TOVA JERTFELDT

Att världens ledare inför år 2000 samlades för att anta den så kallade Millenniedeklarationen var ett viktigt steg mot en bättre värld för alla. För första gången ställde man sig bakom konkreta mål för att bland annat minska fattigdomen, få fler barn att gå i skolan, minska dödligheten bland små barn och öka jämställdheten.

År 2015 kunde världen konstatera att många av målen faktiskt hade uppnåtts: fattigdomen hade minskat, fler barn gick i skolan och färre spädbarn dog. Det hade också tillkommit nya lagar och regler för att öka jämställdheten och stärka ungas möjligheter att göra sina röster hörda. Men för en reell och bestående förändring krävs att länderna verkligen respekterar de nya regelverken, konstaterar Monica Lorensen på Plan Internationals Stockholmskontor.

– Det spelar ingen roll hur bra lagarna är. Om människor inte känner till att de existerar finns det heller inget tryck på regeringarna att följa lagtexten. Samma gäller för barnkonventionen. Därför är det oerhört viktigt att människor får kunskap om vad de har rätt till.

En kombination av gräsrotsarbete och påverkan på politisk nivå är helt avgörande, fortsätter hon.

– Vårt arbete med att stärka barns och ungas rättigheter handlar därför både om att verka tillsammans med människor på landet och i städernas slumområden, och att tillsammans med internationella organisationer och myndigheter försöka påverka lagar och styrdokument.

Ett bra exempel är arbetet mot barnäktenskap. När barnkonventionen antogs 1989 fanns den frågan inte med över huvud taget. Efter ett intensivt påverkansarbete för att få upp den på FN:s agenda antogs 2014 den första FN-resolutionen mot barnäktenskap.

Om inte tusentals människor runt om i världen hade engagerat sig mot barnäktenskap hade förmodligen ingenting hänt. Många barn och ungdomar var också själva engagerade i arbetet med att öka pressen på världens ledare att göra något åt problemet, menar Ann-Sophie Lois som arbetar på Plans Internationals kontor i Genève där mycket av påverkansarbetet samordnades.

– Det här visar hur viktigt det är att arbeta på alla nivåer. Plan International finns ju på plats lokalt i människors vardag. Vi kan hjälpa till att lyfta deras problem och erfarenheter samtidigt som

vi påverkar politiker och världsledare. Det var också det arbetet som ledde fram till att världen år 2011 fick den Internationella FN flicka-dagen, fortsätter Anne-Sophie Lois.

Samma år togs även ett annat viktigt steg mot ökad jämställdhet, nämligen att lika många flickor som pojkar började skolan. Tidigare hade alltid pojkarna varit i majoritet.

Tillsammans med – inte bara för barn!

Plan International har också utvecklat sitt eget arbete de senaste 20 åren. När organisationen startade för 80 år sedan, 1937, var det för att hjälpa utsatta barn som drabbats av krig och konflikter. Det arbetet fortsätter, inte minst under stora katastrofer som den nuvarande i östra Afrika. Men för att långsiktiga förändringar ska bli möjliga räcker det inte med att jobba för barn, man måste också arbeta tillsammans med barnen – och på deras villkor. Plan International har därför utvecklat metoder för att verkligen lyssna på barn och få de styrande för byar och samhällen att ta in barnens synpunkter när beslut ska fattas.

I dag deltar tusentals barn och ungdomar i lokala klubbar och grupper initierade av Plan International. Där kan de föra fram frågor och förslag som de tycker är viktiga för att deras by eller samhälle ska utvecklas – men också för att hela världen ska bli bättre.

Kanske är just det fadderbarn du brev-växlar med en av dem som kommer att förändra världen – omöjligt är det inte!

Framtiden

2018 Barnkonventionen blir lag i Sverige.

2015 Globala målen och Agenda 2030 antas där flickors rättigheter stärks.

2011 Ett tredje tillägg antas av FN som gör att barn har rätt att lämna in klagomål till barnrättskommittén när länder kränker deras rättigheter.

2011 FN:s internationella flickadag blir verklighet.

2000 Två tillägg till barnkonventionen: från handel med barn, barn-

2001 FN:s Milleniemål antas.

Barn ska skyddas från att delta i krig och prostitution och pornografi.

1989 Barnkonventionen antas.

VÄRLDENS FLICKOR KAN FÖRÄNDRA SPELREGLERNA

Kate Gilmore är den skarpa kvinnoaktivisten som blivit FN:s ställföreträdande höga representant för mänskliga rättigheter. BF har fått en intervju med FN-chefen som tycker att det är dags för världens unga flickor att ta över makten.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD FOTO: PRESSBILD

Du har arbetat nästan hela ditt liv för jämställdhet – hur skulle du beskriva det politiska klimatet i världen för flickors och kvinnors rättigheter i dag?

– Mänsklig talang är det viktigaste vi har för att lösa världens problem. Diskriminering på grund av kön – det mest utbredda brottet mot mänskliga rättigheter – är både fel och djupt oklokt. Vi har inte råd att slösa bort någonting på den här planeten, allra minst all den talang och det bidrag som flickor står för.

Tycker du att det är rätt att prata om ett bakslag mot flickors och kvinnors rättigheter?

– Det är en bra fråga, de här sakerna är svåra att mäta. Men det finns bevis för försök till bakslag – till exempel i hur stater röstar i FN. Tydligast är det inom området för sexuell och reproduktiv hälsa. Där har det gjorts ansträngningar för att försämrade eller förhindra tillgången till sexualundervisning, valfrihet av preventivmedel och skydd från könsbaserat våld.

– Att allt fler kvinnor sitter i världens parlament är däremot enormt uppmuntrande. Antalet kvinnor som leder samhällen, företag, universitet och skolor ökar – det är tecken på en rörelse i rätt riktning. Vi kan också vara tacksamma för att det över hela världen finns juridiska reformer som skyddar kvinnors och flickors rättigheter.

Du har sagt att det största problemet för tonårsflickor är vuxna människor – vad menar du med det?

– Äldre människor har alltid kritiserat yngre människor för deras "dåliga" beteende. Fakta pekar dock på en annan verklighet. Tittar vi på områden som sexuella övergrepp mot barn, barnäktenskap, könsstympning, diskriminering baserad på ålder så ser vi att det är vuxnas beteende och beslutsfattande som utgör det mesta av det som hotar flickors rättigheter, värdighet och välmående.

– Jag tycker mig också se att vuxnas oförmåga att minnas är ett allvarligt hinder för att respektera tonårsflickors rättigheter. Det verkar som om vi för snabbt glömmer hur det var att vara ung – även om vi alla gått igenom det! Vuxna behöver ha en mer förstående och rådgivande relation med unga människor.

Inte förrän då kommer vi att kunna förstå hur mycket vi är skyldiga ungdomar över hela världen för deras arbete och allt de gör för att stärka sina samhällen. Det är på tiden att vi uppskattar unga människor och att vi snabbar på deras tillgång till beslutsfattande; det är på tiden att vi flyttar på oss och låter de unga komma in!

Vad bör världens regeringar göra för att främja flickors rättigheter?

– Tre saker: Först, behåll flickor i utbildning genom att lägga fokus på sambandet mellan rätt till utbildning och rätt till hälsa och låta henne gå kvar i skolan när hon är gravid eller har blivit tonårsmamma.

– Vi måste ta konkreta steg för att se till att flickor inte hindras att fullfölja sin potential. De närmaste femton åren, det vill säga perioden för de Globala målen som FN har antagit, behöver vi följa flickan som är tio år i dag. Vi måste försäkra oss om att hon inte blir utsatt för barn- och tvångsäktenskap; att hon inte blir utsatt för sexuellt våld och utnyttjande; att hon inte nekas tillgång till sexuell och reproduktiv hälsoinformation och valmöjligheter; att hennes talang inte slösas bort på grund av diskriminering och kvinnohat och att hon kan fortsätta i skolan även när hon har mens.

– För det andra, måste vi snabba på möjligheten till inflytande för yngre generationer. De av oss som är äldre måste noggrant tänka om kring våra privilegier och fokusera på hur vi bäst kan lämna över till yngre människor, särskilt i länder där en stor andel av befolkningen är ung. Vi måste utveckla och investera i strategier för att få in de unga i lokalt beslutsfattande, in i parlament och i regeringar.

– Vi har många globala utmaningar framför oss – till exempel att lindra klimatförändringarna, att bemöta den ökande främlingsfientligheten och att utveckla en globaliserad ekonomi som inte är rotad i ojämlikhet. Den största outnyttjade tillgången, och den som verkligen kan rita om spelplanen, är den där flickan som i dag är tio år. Om vi förändrar hennes väg in i vuxenlivet till det bättre, kan vi förändra världen i sin helhet.

– För det tredje, måste vi få bättre dialog över generations-

DET HÄR ÄR KATE GILMORE

Kate Gilmore började sin karriär som socialarbetare och regeringstjänsteman i Australien. Där var hon med och grundade landets första center mot sexuella övergrepp på Melbourne's Royal Women's Hospital. Sedan dess har hennes arbete fortsatt att fokusera på att förhindra våld mot kvinnor på olika sätt:

- 1996 Blir generalsekreterare för Amnesty International i Australien.
- 2000 Blir generalsekreterare för Amnesty International globalt.
- 2012 Blir vice generalsekreterare för FN och chef för FN:s befolkningsfond (UNFPA).
- 2015 Blir FN:s ställföreträdande höga representant för mänskliga rättigheter baserad i Genève.

Källa: OHCHR

”Den största outnyttjade tillgången, och den som verkligen kan rita om spelplanen, är den där flickan som i dag är tio år.”

gränserna. Vi behöver forum på lokal, nationell, regional och internationell nivå där äldre kan sitta ner och prata med yngre för att diskutera varandras verkligheter. Vi har en aldrig tidigare skådad möjlighet att göra det här utbytet mellan generationerna för att skapa rättvisare, mer jämställda, mer hållbara och värdigare samhällen där alla känner sig och är uppskattade.

Vilken roll bör FN ta för flickors rättigheter?

FN måste fortsätta att tillsammans med medlemsstaterna utveckla normer och standarder som kan användas universellt så att unga och gamla, män och kvinnor, flickor och pojkar får vad de behöver för att leva sina liv i värdighet och med sina

rättigheter tillgodosedda – var de än befinner sig, vilka de än är.

Vad tycker du att en internationell organisation som Plan International bör göra?

– Plan International kan verkligen leda vägen genom att få oss att förstå att så mycket av vår framtid beror på hur vi behandlar den där flickan som i dag är tio år.

– Det enda jag ber Plan International om, om jag får, är att ni går bredvid flickan och de andra som kommer efter henne, under de närmaste femton åren. Eftersom det är hennes livshistoria under den här tidsperioden som kommer avgöra om de Globala målen kommer att leva upp till sitt löfte om att inte lämna någon på efterkälken.

ROLIGT OCH MENINGSFULLT ATT VARA PLANFADDER

Varför blir man fadder och varför fortsätter man att ha fadderbarn? Inför Plan Internationals 20-årsjubileum i Sverige har vi pratat med några Planfaddrar som har varit med länge. Det är givande, intressant, roligt och meningsfullt, säger de.

FOTO: PRESSBILD, GREGOR HOHENBERG

VIKTORIA TOLSTOY

Hur kommer det sig att jag blev fadder? Jag kommer faktiskt inte ihåg, det är så länge sedan, skrattar jazzsångerskan Viktoria Tolstoy. Hon har varit fadder sedan Plan Internationals startår i Sverige 1997, och i början av 2000-talet deltog hon i Plan Internationals TV-gala och hjälpte till att rekrytera nya faddrar.

– Jag tycker att alla människor borde ha ett fadderbarn! Då skulle vår värld se så mycket bättre ut, säger hon med eftertryck.

Viktoria Tolstoy har haft flera olika fadderbarn genom åren, barn som vuxit upp och fått en bra start i livet tack vare Plan Internationals arbete.

– Jag gillar särskilt att man som fadder hjälper hela byn och inte enbart enskilda barn. Och att man kan följa hur det går för barnen via brev och annan information. Det gör att man känner sig nära, säger hon.

De första åren som fadder höll Viktoria Tolstoy en ganska tät kontakt med sitt fadderbarn. I dag är breven och mer sporadiska.

– Men det känns fint ändå! Jag vet att jag som Planfadder är med och stödjer utsatta barn, och att de här barnen på så sätt får mycket bättre chanser i livet.

Brukar du berätta att du är Planfadder?

– Inte nu längre, det har blivit en naturlig del av mitt liv. Men det är en bra idé, att berätta om möjligheten att bli fadder och kanske inspirera andra att också bli det! Det är ju både väldigt roligt och väldigt viktigt!

MARGARETA JOHANSSON

Med nummer 18 i Plan Internationals register är Margareta Johansson i Kilafors en av Plan Internationals allra första faddrar. Hon arbetade som lågstadielärare när en kollega på kommunkontoret berättade att en ny barnrättsorganisation skulle etablera sig i Sverige och att man sökte faddrar. Året var 1997.

– Jag tyckte direkt att det lät intressant, särskilt med tanke på mina elever. Genom att ha ett fadderbarn kunde vi samtala om andra länder, förstå att det finns stora skillnader mellan hur människor har det och att man kan göra en insats.

Första fadderbarnet, en 7-årig flicka, kom från en by några mil utanför Paraguays huvudstad Asunción.

– Det var jättespännande när vi fick bilder på henne och teckningar som hon hade gjort. Hon var ju i samma ålder som mina förstaklassare, så det var lätt för dem att identifiera sig med henne. Och vi svarade med brev och teckningar om hur vardagen såg ut här i Sverige.

Genom åren blev det grupparbeten och samtal om Paraguay, andra länder i regionen och barns situation.

FOTO: PRIVAT

– Det var väldigt givande för oss alla. Plan International förmedlar ju också mycket bra och intressant information om länderna där man har fadderbarn och hur man arbetar.

Efter fem år fick Margareta Johansson besked från Plan

International att flickan och hennes familj hade flyttat från byn och att man inte visste vart de hade tagit vägen. Det var oroligheter i området, och högst troligt hade de flytt till huvudstaden.

– Det var väldigt tråkigt, vi hade ju lärt känna varandra litegrann! Men sedan dess har jag haft fler fadderbarn, just nu 16-åriga Deodata från Tanzania, säger Margareta Johansson, som numera är pensionär.

– Jag kommer fortsätta som fadder så länge jag kan. Det är givande även för mig och känns som en meningsfull insats.

FOTO: PRIVAT

KARIN BERGENFELDT

Karin Bergenfeldt bor i Eslöv och har varit fadder i Plan International sedan 2005.

– Mina barn var små då, sju och fyra år. Det kändes viktigt att göra något för barn som lever under helt andra villkor än våra. Och att få våra barn att känna att vi som har det bra ska dela med oss, säger hon.

Det första fadderbarnet, en pojke, hade familjen kontakt med under två år, tills förhållandena i hans by hade förbättrats så att Plan International kunde avsluta sin insats där. Istället fick familjen lära känna Daniella, som bor i Filippinerna och i dag är 14 år. Hon finns alltid på bild i familjens kök.

– Det är roligt att följa Daniellas liv genom breven som vi får. Hon är ju nästan jämnårig med mina barn, så man kan säga att de har följts åt. Vi har lärt oss mycket om hur det är att klara tillvaron där hon bor.

Karin Bergenfeldt har länge drömt om att åka på en fadderresa till Filippinerna. Och i år blev den av.

– Det var omvälvande att med egna ögon se allt det jag tidigare bara läst om och att få träffa Daniella och hennes familj. Och man förstod verkligen vilken långsiktig och genomtänkt insats Plan International gör för fadderbarnen och hela byn.

– Ibland har jag tänkt att man blir fadder för att döva sitt dåliga samvete över att vi har det så bra medan så många andra människor lever i fattigdom. Men efter den här resan vet jag att pengarna verkligen gör nytta, och det känns väldigt bra!

CHRISTIAN DYJÉE, GOURMET FOOD

Företaget Gourmet Food i Stockholm är också en veteran bland Planfadderarna. De har funnits med sedan 1997 som faddrar för två barn och står som nummer 19 på Plan Internationals fadderlista. Under de här 20 åren har man haft fadderbarn från flera olika länder och världsdelar. Just nu är det en pojke från Ghana och en från El Salvador.

– Vi sätter upp information om fadderbarnen på en anslagstavla på jobbet så att de anställda kan följa hur det går för dem, berättar Christian Dyjée som är marknadschef på företaget.

– Det är jättebra att få veta hur det går för barnen och vad pengarna används till. Då vet man att pengarna faktiskt gör nytta.

Gourmet Food är ett familjeföretag, och det var ägaren Fredrik Svanberg som för 20 år sedan tog initiativet att bli Planfadder. Sedan dess har företaget vuxit från cirka 12 till omkring 100 anställda, och förutom Plan International ger man numera stöd även till en del andra hjälporganisationer.

– Plan International har blivit kvar, vi tycker att det fungerar väl, säger Christian Dyjée.

Varför vill ett företag som sysslar med mat engagera sig i omvärlden?

– Vi tror på en värld där man delar med sig av sina kunskaper och arbetar tillsammans. Vi handlar mat från många delar av världen, då känns det också naturligt att bidra där det behövs.

FOTO: PRIVAT

I TYFONENS FOTSPÅR

En fantastisk upplevelse – och en enorm tankeställare. Det skriver 19-åriga Vilma Andersson, som var med på Plan Internationals fadderresa till Filippinerna i mars i år. ”Här hemma klagar jag ofta på skolmaten, medan ungdomarna i Filippinerna inte ens vet om att de ska få ett mål mat om dagen”, noterar hon bland annat. Här kan du läsa hennes rapport. FOTO: EMMA BERGFLO/PLAN INTERNATIONAL

Fadderresan till Filippinerna är en av mitt livs absolut största upplevelser. Jag går sista året på gymnasiet i Mjölby, på Barn- och fritidsprogrammet. På den här utbildningen får elever chansen att göra studieresor. Tanken är att vi ska få perspektiv på hur människor lever i andra länder och vilka förhållningssätt de har.

Plan Internationals fadderresa till Filippinerna hittade jag på egen hand, utan hjälp av skolan, och det tog ungefär ett år innan jag fick ett godkännande av rektor och lärare. Jag var redan innan resan katastroffadder* och hade läst en del om Filippinerna. Det ju är ett katastrofdrabbat land på grund av bland annat tyfoner och kriminalitet.

Ju mer jag lärde mig om Filippinerna, desto mer intresserad blev jag, och jag kände att det var just dit jag ville åka. Efter flera möten med rektor och mina lärare fick jag skriva en lång ansökan om varför just jag skulle få åka.

Och till slut blev svaret ja – jag skulle få resa med Plan international till Filippinerna!!

Vi landade i Manila och tillbringade de första dagarna där. På vårt hotell träffade vi Mike och Nathan, som jobbar för Plan International i Filippinerna och som skulle vara med oss hela veckan. Under resans tolv dagar flög vi mycket inrikes för att besöka områden där Plan International arbetar. Vi gjorde också fadderbarnsbesök då alla faddrar som var med på resan fick träffa sina fadderbarn. Jag åkte ju genom skolan och hade inte något fadderbarn, men jag fick följa med och träffa barnen och deras familjer, se samhällena där de bodde och ta bilder. En av städerna vi åkte till var Tacloban. Där besökte vi bland annat minnesplatser över dem som drabbades av tyfonen Hayian, som slog hårt mot stora delar av Filippinerna år 2013.

Vi besökte också Barangay 62 i Tacloban, ett bostadsområde där Plan International hjälpt till att bygga säkra förskolor och hus till de familjer som förlorade nästan allt de ägde på grund av tyfonen.

* En katastroffadder är en fadder som inte har något specifikt fadderbarn utan bidrar till en katastroffond som både går till förebyggande syfte i ett katastrofdrabbat område, akuta insatser samt återuppbyggnad.

Ett annat intressant besök var till byn San Isidro i Hernani, som också drabbades väldigt hårt. Där fick vi uppleva något som fortfarande finns kvar djupt inne i mitt hjärta. Elever i åldrarna 11-13 år visade en dans som beskrev hur allting var innan, under och efter att tyfonen förstörde hela byn. Det var otroligt gripande och det fick oss alla att fälla en del tårar.

Under besöket i Filippinerna lärde jag mig otroligt mycket. Att trots all den sorg som en stor del av landet fortfarande går igenom visade alla glädje. Det gjorde att man funderade över hur man själv brukar agera när något händer. Jag som är ung och fortfarande går i skolan, fick mig en tankeställare när jag fick höra att barn i Filippinerna knappt vet om att de har egna rättigheter. Jag går ofta och klagar på att skolmaten inte duger, medan ungdomarna i Filippinerna inte ens vet om att de har rätt att få ett mål mat om dagen.

Jag skulle vilja rikta ett stort tack till Plan International för det arbete ni gör. Barns rättigheter ska alltid gå först och det ni arbetar med är så viktigt för framtiden. Jag vill också säga ett stort tack till alla er som var med på denna resa, ni har gett mig minnen och vänner för livet!

Efter jag kom hem blev jag fadder åt en liten tjej i Filippinerna och planerar också att inom en snar framtid jobba där med barns rättigheter.

Kan en lott öka respekten för barns rättigheter?

Vår övertygelse är att världen blir bättre med starka ideella organisationer. Det är därför PostkodLotteriet finns. Och det är därför lotteriets överskott fördelas mellan 53 ideella organisationer som arbetar för att förbättra villkoren för människor, djur och natur. Bland dem finns Plan International Sverige.

Sedan PostkodLotteriet startade har organisationerna fått dela på 8,3 miljarder kronor, varav 170 miljoner har gått till Plan International Sverige.

Hur är det då, kan en lott öka respekten för barns rättigheter? Nej, det vore väldigt förenklat att se det på det sättet. Men den som köper en lott i PostkodLotteriet bidrar till att viktiga organisationer kan verka för bra saker, som till exempel att barns rättigheter respekteras.

Stort tack Plan International Sverige för allt ni gör, och stort tack alla lottköpare som möjliggör så mycket!

#postkodeffekten

Magdalena Graaf är vinstudelarare i PostkodLotteriet.

Åldersgräns 18 år. Gå in på stodlinjen.se om du eller en anhörig spelar för mycket. Mer information på postkodlotteriet.se

FADDERRESOR 2018

FÖLJ MED PÅ EN OFÖRGLÖMLIG RESA

VÅREN 2018

SRI LANKA i anslutning till påsklovet, mars 2018.

Ett nytt resmål för våren 2018 tillkommer inom kort.
Håll utkik på hemsidan!

HÖSTEN 2018

DOMINIKANSKA REPUBLIKEN

Framflyttad till höstlovet 2018.

Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.
 Mer information finns på www.plansverige.org/res-med-plan
 Nyfiken? Besök blogg.plansverige.org

För frågor och anmälan kontakta Josefin Lundgren via e-post:
Josefin.lundgren@plansverige.org eller telefon 072-204 52 17

Haiku-tävlingen fortsätter

Flera läsare uppmärksammade vår Haiku-tävling i förra numret av Barnens Framtid, och vi är mycket glada över de bidrag som vi fick in! Nu har vi med viss möda valt ut fyra pristagare, som alltså belönas med varsin Plan-tröja. Ingen rangordning, ni är alla vinnare!

Två av er har skickat in diktsviter med flera verser i haiku-form, men vi har valt att belöna enstaka verser ur de här sviterna. Det speciella med haiku-formen är ju att med några få ord fånga en stämning eller en känsla.

Till nästa nummer av BF hoppas vi på fler haikudikter från er! Denna gång på temat: **Det här vill jag säga till mitt fadderbarn.**

Formen är alltså fem-sju-fem, det vill säga fem stavelser i första raden, sju i den andra och fem i den tredje.

Pristagarna får varsin Plan-tröja. Välkomna med era dikter!

Bidrag ska vara hos oss senast den 1 augusti.
 Maila dina alster till tavling@plansverige.org.

Vinnande bidrag

Vinden susar lojt
 Stjärnorna syns på himlen
 Jag hör min tanke

Annelie Nordstrand, Filipstad

En liten humla
 Nynnar längtans tysta vals
 Intill bilars väg

Dorit Brorsson, www.dorit.eu

Gräs mellan tårna
 Morgonsol och doft av äng
 Världen är vacker

Charlotte Gundel, Norrtälje

Jag saknar släkten
 Här finns arbete och bostad
 Jag saknar hemma

Camilla Dahlson, Bankeryd

俳句 hī kōō

EN PÅMINNELSE INFÖR LUNCHEN

1,3 miljoner ton. En siffra som hela Sverige bidrar till, något vi stöter på varje dag i skolan men kanske inte tänker på, som påverkar miljön och skulle kunnat rädda en stor del av de barn som svälter. 1,3 miljoner ton är Sveriges matsvinn per år.

TEXT: IDA ENGBLOM / PUR ILLUSTRATION: ISTOCK

Varje dag slängs det enorma mängder mat. Det handlar om cirka 74 kilo per år och person. Mat som vi barn och unga i skolan får framdukat, gratis. Ofta har vi flera maträtter att välja mellan. Mat som inte alltid faller oss i smaken och som vi därför klagar på. Men ändå tar vi lite extra första gången, bara för att ta reda på om det är gott, och i sådana fall att försäkra oss om att maten inte ska ta slut så att vi behöver gå iväg och hämta mer. För "det är ju jobbigt", eller? Men ofta orkar man inte äta upp allt, så vi slänger det. 74 kilo per år!

Sydsudan, Etiopien, Kenya och Somalia är de länder i Afrika som har drabbats mest och värst av den svält som hotar omkring 20 miljoner människors liv. 20 miljoner människor som kämpar för att ta sig genom dagen, utan mat i magen. Mat som vi ända sedan förskolan har fått höra är vårt bränsle, precis som bilens bensin. Lärare och vuxna har påmint oss att "för att ni ska kunna orka lära er måste ni äta".

Många av barnen i de svältdrabbade länderna har inte ens möjlighet att gå i skolan. En av orsakerna är just att näringsbrist kan orsaka skador på stora, viktiga organ. Barn under tre år som inte får tillräckligt med näring riskerar skador på hjärnan som kan leda till livslånga komplikationer, något som påverkar deras förmåga att klara av en utbildning. Allt detta sker precis nu, nu medan dina klasskamrater klagar på att det är "fisktisdag".

Det är lätt att glömma detta i all skolstress, känslor och tankar. Detta en påminnelse om att det handlar om att uppskatta det vi faktiskt får oss serverat. Vi måste förstå hur mycket värde mat har för oss människor, förstå att matsvinnet påverkar inte bara oss här utan också övriga världen. Men mest ska vi uppskatta hur bra vi har det, för med uppskattning kommer också respekten för dem som inte har samma förutsättningar som vi.

Sångtexten; "om du har ett äpple, vill du dela det med mig?" Ja, det kan vi väl komma överens om att vi vill! Även om vi inte fysiskt kan dela med oss av maten vi har, så kan vi dela med oss av vårt stöd till Plan International Sveriges arbete i bland annat Afrika. Samtidigt som vi inte gör den där portionen så stor i morgon på lunchen och äter upp det lilla sista på tallriken även om det inte var så gott. Och att inte heller överproducera eller konsumera för mycket utan tänka till och uppskatta den mat 20 miljoner andra människor inte har. Än.

Källor:

Naturvårdsverkets undersökning 2014 och Plan International Sverige.
www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhall/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Avfallsforebyggande-program/Matsvinn/plansverige.org/miljoner-barn-hotas-av-svalt

FÖLJ MED TILL SRI LANKA

– Ett land med tusenårig kultur, frodig natur och ett färgstarkt folkliv

Under drygt två veckor skall vi lära känna denna lilla och intressanta ö-nation i Indiska Oceanen. Sri Lanka har tropiska skogar, ett rikt djurliv, fina vandringar och långa sandstränder. Här hittar vi också ett rikt kulturarv med hundratals gyllene buddhastatyer inne i ett snillrikt grottsystem, ett tandtempel och världens bästa te! Vi färdas på slingriga vägar och vistas nära havet.

Detta upplever vi i kombination med Plan International Sri Lanka med vilka vi får möjlighet att göra projektbesök på olika platser i landet. Du som är fadder får också tillfälle att hälsa på ditt fadderbarn och familj. Dagarna med Plan International varvas med sevärigheter och naturupplevelser och vi garanterar att det blir en resa du bär med dig för livet.

Resa i mars 2018

Läs mer på plansverige.org/res-med-plan